

Versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs

Een gezamenlijke leerlijn van vier maanden

Author(s)

Rijnders, Jeremy; Manders, Willeke

Publication date

2020

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Rijnders, J., & Manders, W. (2020). *Versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs: Een gezamenlijke leerlijn van vier maanden*. Hogeschool van Amsterdam, Lectoraat Youth Spot.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact/questions>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

LECTORAAT YOUTH SPOT

VERSTERKEN VAN DE SAMENWERKING TUSSEN JONGERENWERK EN VOORTGEZET ONDERWIJS EEN GEZAMENLIJKE LEERLIJN VAN VIER MAANDEN

JEREMY RIJNDERS EN WILLEKE MANDERS

Platform
JEP

Jou
Jeugdenwerk Utrecht

 Hogeschool van Amsterdam

Colofon

Deze Leerlijn is een eindproduct van het project Jongerenwerk en Onderwijs SAMEN (JOS) - Werkplaats Utrecht Versterken samenwerking in preventie radicalisering en polarisatie. Het project is uitgevoerd door lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk (HvA) in samenwerking met Werkplaats Utrecht. Werkplaats Utrecht wordt gevormd door JoU Utrecht (jongerenwerk), het Trajectum College en de gemeente Utrecht. Het onderzoek is gefinancierd door platform JEP (Platform Jeugd preventie Extremisme en Polarisatie) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en gemeente Utrecht.

Het lectoraat Youth Spot richt zich op de professionalisering van het jongerenwerk. Zij werkt bottom-up (onder meer op basis van de 'tacit knowledge' van jongerenwerkers) met een open blik naar stedelijke, landelijke en internationale ontwikkelingen in de werelden van jongeren, samenleving, wetenschap en beleid. Het lectoraat Youth Spot wordt gevormd door DOCK, PerMens, Combiwel, Jongerenwerk Utrecht – JoU, Dynamo, Swazoom, ROC van Amsterdam, Meerwaarde, Youth for Christ, ContourDeTwern, Participe, Stichting Jeugd- & Jongerenwerk Midden-Holland, De Schoor, Xtra, Bindkracht 10, en de Hogeschool van Amsterdam

Lectoraat Youth Spot
Amsterdams Kenniscentrum Maatschappelijke Innovatie
Hogeschool van Amsterdam
Postbus 1025
1000 BA Amsterdam
www.hva.nl/youth-spot

Copyright © 2020 Hogeschool van Amsterdam

Cover: Jongerenwerkorganisatie Utrecht (JoU)

Overname van informatie uit deze beschrijving is toegestaan onder voorwaarde van de bronvermelding.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
De leerlijn.....	5
<i>Wat is het doel van de leerlijn?</i>	5
<i>Voor wie is de leerlijn bedoeld?</i>	5
<i>Wat moet er worden geregeld voordat de leerlijn kan starten?</i>	5
<i>Hoe ziet de leerlijn eruit?</i>	6
<i>Wat zijn de hulpmiddelen die bij de leerlijn horen?</i>	7
De uitvoering van de leerlijn	8
<i>Stap 1: In beeld brengen huidige of gewenste samenwerking</i>	8
Organiseren van de signaleringsbijeenkomst.....	8
Uitvoering van de signaleringsbijeenkomst.....	9
<i>Stap 2: Opstellen actieplan</i>	11
Organiseren van de actieplan bijeenkomst.....	11
Uitvoering van de actieplan bijeenkomst.....	12
<i>Stap 3: Versterken samenwerking</i>	14
Uitvoeren van het actieplan	14
Organiseren van de terugkombijeenkomst	14
Uitvoering van de terugkombijeenkomst	15
<i>Stap 4: Evaluatie samenwerking</i>	17
Organiseren van de evaluatiebijeenkomst	17
Uitvoering van de evaluatiebijeenkomst	18
Bijlage 1: Factsheet Werkzame elementen in samenwerking jongerenwerk en VO-scholen.....	20
Bijlage 2: Signaleringsinstrument	23
Bijlage 3: Format actieplan	25
Bijlage 4: Evaluatielijst.....	26

Inleiding

In steeds meer gemeenten in Nederland werken het jongerenwerk en scholen voor Voortgezet Onderwijs (VO) samen. Samenwerking tussen jongerenwerk en VO kan leiden tot een sterk(er) positief pedagogisch klimaat waarin leerlingen zich meer veilig en thuis voelen op school en zij ondersteuning ervaren in de zoektocht naar identiteit en het omgaan met maatschappelijke vraagstukken. Hiermee levert samenwerking een mogelijke bijdrage aan de ontwikkeling van leerlingen door het versterken van het pedagogisch klimaat en kan het uiteindelijk bijdragen aan de preventie van polarisatie en radicalisering (Jongepier, Struijk & van der Helm, 2010; Auteur, 2015).

Deze leerlijn is bedoeld voor jongerenwerkorganisaties en scholen die hun samenwerking zelfstandig willen versterken om zo een bijdrage te kunnen leveren aan een positief pedagogisch klimaat op school, een positieve ontwikkeling van jongeren, en preventie van polarisatie en radicalisering. De leerlijn is van waarde als de randvoorwaardes voor samenwerking (draagvlak, financiering, en facilitering jongerenwerk in/met school) al zijn gerealiseerd. Met behulp van deze leerlijn kunnen jongerenwerkorganisaties en VO-scholen gedurende vier maanden hun huidige of beoogde samenwerking in beeld brengen, actieplannen maken en uitvoeren om hun samenwerking te versterken, en evalueren in hoeverre de onderlinge samenwerking is verbeterd. Bij deze leerlijn hoort een Reader met tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs. In de Reader lees je ook hoe je ervoor kunt zorgen dat de randvoorwaardes voor samenwerking zijn gerealiseerd. Onderdeel van deze leerlijn is een nieuwe Factsheet (zie Bijlage 1) waarin de eerder gevonden werkzame factoren in de samenwerking tussen jongerenwerk en VO-scholen zijn aangevuld en aangepast op basis van de bevindingen in dit project.

De leerlijn en reader zijn eindproducten van het project 'Jongerenwerk en Onderwijs SAMEN (JOS) - Werkplaats Utrecht: Versterken samenwerking in preventie radicalisering en polarisatie', dat in opdracht van Platform JEP (Platform Jeugd preventie Extremisme en Polarisation) en gemeente Utrecht is uitgevoerd. In dit project is eerder opgedane kennis over werkzame factoren in de samenwerking tussen jongerenwerk en VO-scholen gebruikt om praktijkverbeteringstrajecten op te starten bij samenwerkingspraktijken van JoU met acht VO-scholen. Deze praktijkverbeteringstrajecten zijn onderzocht met als doel inzicht te krijgen in hoe de samenwerking tussen jongerenwerk en VO-scholen versterkt kan worden. De informatie verkregen uit de praktijkverbeteringstrajecten in Utrecht is gevalideerd met praktijkbeschrijvingen van samenwerkingspraktijken tussen jongerenwerk en VO-scholen in Amsterdam, Den Bosch, Duiven, Nijmegen en Utrecht; een werkbezoek van VO-scholen aan jongerenwerkorganisatie Utrecht (JoU), en een inspiratiesessie 'Jongerenwerk en onderwijs' in Amsterdam.

De leerlijn

Wat is het doel van de leerlijn?

Het doel van de leerlijn is de samenwerking tussen jongerenwerk en scholen voor voortgezet onderwijs (VO) te versterken om bij te dragen aan een positief pedagogisch klimaat, een positieve ontwikkeling van jongeren, en uiteindelijk preventie van polarisatie en radicalisering. Met behulp van deze leerlijn kunnen VO-scholen en jongerenwerkorganisaties gedurende vier maanden hun huidige of beoogde samenwerking in beeld brengen, actieplannen maken en uitvoeren om hun samenwerking te versterken, en evalueren in hoeverre de onderlinge samenwerking is verbeterd.

Voor wie is de leerlijn bedoeld?

Deze leerlijn is bedoeld voor scholen en jongerenwerkorganisaties die hun samenwerking willen versterken en die de volgende drie randvoorwaarden voor samenwerking al hebben gerealiseerd:

- 1) Er is draagvlak voor samenwerking tussen jongerenwerk en onderwijs bij schoolpersoneel, schoolmanagement, jongerenwerk en de gemeente
- 2) Er is minimaal 1 jaar financiering en mogelijkheden voor een structurele financiering worden verkend
- 3) Het jongerenwerk wordt door de school gefaciliteerd om activiteiten binnen de school uit te voeren

In de bijbehorende Reader kun je lezen hoe je ervoor kunt zorgen dat de randvoorwaarden voor samenwerking zijn gerealiseerd.

Deze leerlijn kan door iedereen die betrokken is bij de samenwerking tussen jongerenwerk en VO-scholen worden geïnitieerd. Bij voorkeur doet iedereen mee aan de leerlijn die vanuit school dan wel jongerenwerk betrokken is bij de samenwerking. Vanuit school kunnen dit bv. zorg- of ondersteuningscoördinatoren, leerjaar coördinatoren, ouder-kind adviseurs, managers onderwijsondersteunend personeel (OOP), pedagogen, of docenten zijn. Vanuit het jongerenwerk kunnen dit bv. jongerenwerkers of coördinatoren jongerenwerk zijn. Het uitvoeren van de leerlijn is een teamaangelegenheid. De leerlijn heeft de focus om op teamniveau actiepunten in de samenwerking te identificeren en aanknopingspunten voor het versterken van de samenwerking bloot te leggen en gezamenlijk hiermee aan de slag te gaan.

Wat moet er worden geregeld voordat de leerlijn kan starten?

Coördinator aanstellen

Allereerst moet een coördinator voor de leerlijn worden aangesteld. Dit kan de initiatiefnemer zijn, maar ook iemand die in de organisatie het best gepositioneerd is hiervoor.

Criteria coördinator:

- Kan minimaal 8 uur per maand investeren voor het organiseren en coördineren van de leerlijn
- Kent de aanleiding voor de samenwerking en de doelen van de samenwerking goed
- Kent de betrokkenen in de samenwerking goed
- Weet welke routes nodig zijn in de jongerenwerkorganisatie en/of de school om veranderingen van de grond te krijgen

Voorbeelden:

- Vanuit jongerenwerk: kwaliteitsmedewerker, coördinator schooljongerenwerk, senior jongerenwerker
- Vanuit school: manager OOP (onderwijsondersteunend personeel), teamleider, een mentor

Een keuze kan worden gemaakt voor één coördinator, die namens de jongerenwerkorganisatie én de school handelt. Ook is het mogelijk vanuit beide organisaties een coördinator aan te stellen die nauw met elkaar optrekken in het begeleiden van het proces. Omwille van de leesbaarheid en omdat twee coördinatoren gezamenlijk optrekken, wordt verder gesproken van 'coördinator'. De coördinator stelt het team samen en organiseert en leidt de gezamenlijke bijeenkomsten tijdens de leerlijn.

Team samenstellen

Aan de leerlijn wordt gewerkt door een team van mensen die in de samenwerking tussen jongerenwerk en school een rol van betekenis hebben zowel vanuit het jongerenwerk als de school. De coördinator brengt in kaart welke betrokkenen er vanuit beide organisaties zijn en informeert hen over de leerlijn. Vanuit school zijn dit bijvoorbeeld docenten die veel met het jongerenwerk samenwerken, mentoren, conciërges, zorgcoördinatoren, managers onderwijsondersteunend personeel (OOP), teamleiders en een directielid. Vanuit jongerenwerk zijn dit bijvoorbeeld jongerenwerkers, coördinatoren schooljongerenwerk en een directielid.

Hoe ziet de leerlijn eruit?

De leerlijn neemt circa 4 maanden in beslag en bestaat uit het doorlopen van vier stappen.

Stappen	Bijeenkomsten	Planning
Stap 1: In beeld brengen huidige of gewenste samenwerking	Signaleringsbijeenkomst	Week 1
Stap 2: Opstellen actieplan	Actieplanbijeenkomst	Week 3
Stap 3: Versterken samenwerking	Terugkombijeenkomst	Week 9
Stap 4: Evaluatie samenwerking	Eindevaluatiebijeenkomst	Week 17

In het volgende deel van deze leerlijn worden deze 4 stappen concreet uitgewerkt.

Wat zijn de hulpmiddelen die bij de leerlijn horen?

De leerlijn kent een aantal instrumenten:

- Factsheet (Bijlage 1)
- Signaleringsinstrument (Bijlage 2)
- Format actieplan (Bijlage 3)
- Evaluatielijst (Bijlage 4)
- Reader 'Tips voor versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'

De uitvoering van de leerlijn

Stap 1: In beeld brengen huidige of gewenste samenwerking

Stap 1 is het organiseren en uitvoeren van een signaleringsbijeenkomst waarin alle betrokkenen vanuit het jongerenwerk en de school gezamenlijk de huidige samenwerking (bij bestaande samenwerking) of gewenste samenwerking (bij pas gestarte samenwerking) in beeld brengen met behulp van het Signaleringsinstrument.

Doel	In beeld brengen gewenste of huidige samenwerking
Tijdsduur	1 Bijeenkomst van 2,5 uur
Instrumenten	Bijlage 1: Factsheet Bijlage 2: Signaleringsinstrument
Literatuur	Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
Eindresultaat	Beoordeling in welke fase de samenwerking zich bevindt of zou kunnen bevinden (opstartfase, opbouwfase, doorontwikkelfase)

Organiseren van de signaleringsbijeenkomst

De coördinator van de leerlijn organiseert de signaleringsbijeenkomst en nodigt alle betrokkenen uit. De coördinator prikt ook meteen een datum voor de actieplan bijeenkomst die binnen twee weken na de signaleringsbijeenkomst plaatsvindt. Ter voorbereiding zijn er enkele aandachtspunten:

Planning:

Plan de bijeenkomst bij voorkeur aan het begin of einde van de dag in. Deze bijeenkomst duurt gemiddeld 2,5 uur.

Vorbereiding:

Zorg ervoor dat zowel uitvoerders als managers van zowel het jongerenwerk als het schoolpersoneel vertegenwoordigd zijn.

Stuur de benodigde documenten (zie benodigdheden voor de bijeenkomst) mee met de uitnodiging en vraag betrokkenen het door te nemen ter voorbereiding.

Benodigdheden voor de bijeenkomst:

- Bijlage 1: Factsheet (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 2: Signaleringsinstrument (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
- Indien fysieke bijeenkomst: ruimte met een computer, groot scherm/ beamer en voldoende tafels en stoelen.

- Indien digitale bijeenkomst: goedwerkende internetverbinding, link naar bijeenkomst, mogelijkheid dat deelnemers zowel mondeling als schriftelijk kunnen reageren, slides kunnen worden afgespeeld.

Uitvoering van de signaleringsbijeenkomst

Een werkbare opbouw van deze bijeenkomst is als volgt:

Welkom heten (+/- 5 min.)

De coördinator heet alle aanwezigen welkom. Nieuwe betrokkenen maken kennis met elkaar. Er wordt een notulist aangewezen en iemand die het signaleringsinstrument invult.

Coördinator legt doel, opzet en looptijd van de leerlijn uit (+/- 10 min.)

De coördinator deelt de informatie die beschreven is bij de paragrafen “Wat is het doel van de leerlijn?” en “Hoe ziet de leerlijn eruit?” met de aanwezigen.

Coördinator legt doel en programma uit van signaleringsbijeenkomst (+/- 5 min.)

De coördinator legt uit dat het doel van de signaleringsbijeenkomst is om met behulp van het invullen van het Signaleringsinstrument de huidige samenwerking (bij bestaande samenwerking) of gewenste samenwerking (bij pas gestarte samenwerking) in beeld te brengen. Aanwezigen krijgen inzicht in welke fase de samenwerking zich bevindt of zou kunnen bevinden. In het eerste deel van de bijeenkomst wordt de Factsheet met werkzame elementen in de samenwerking besproken (zie Bijlage 1). Vervolgens wordt gezamenlijk het Signaleringsinstrument (zie Bijlage 2) ingevuld.

Doornemen Factsheet (+/- 20 min.)

De coördinator neemt het Factsheet (zie Bijlage 1) door met de deelnemers totdat voor iedereen duidelijk is wat de betekenis is van de verschillende werkzame elementen. In het Factsheet staan vier werkzame elementen van de samenwerking tussen het jongerenwerk en VO-scholen die bijdragen aan de ontwikkeling van jongeren, het pedagogisch klimaat en preventie van radicalisering en polarisatie. Per werkzaam element wordt beschreven wat het element inhoudt en uit welke onderdelen het bestaat. In de Reader ‘Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs’ staan tips hoe deze werkzame elementen in de praktijk versterkt kunnen worden.

Invullen van het Signaleringsinstrument (+/- 1 uur en drie kwartier met pauze van +/- 20 min.)

Onder leiding van de coördinator bespreken de aanwezigen voor de verschillende onderdelen van de vier werkzame elementen in het Signaleringsinstrument:

1. In hoeverre ze al zijn gerealiseerd of te realiseren zijn (1 niet of nauwelijks; 2 enigszins; 3 redelijk of helemaal)
2. Hoe ze er concreet uitzien of uit zouden kunnen zien in deze samenwerking

Degene die hiervoor is aangewezen vult de antwoorden van de groep in op het Signaleringsinstrument. Na het invullen van de antwoorden berekent hij of zij de totaalscore en

geeft aan in welke fase de samenwerking zich bevindt of zou kunnen bevinden (zie instructies Bijlage 2 Signaleringsinstrument). In de Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs' staan tips en tricks voor iedere fase van samenwerking.

Afsluiting (+/- 5 min.)

De coördinator maakt in overleg met aanwezigen een afspraak voor de actieplan bijeenkomst, en zorgt na afloop van de bijeenkomst dat iedereen het ingevulde Signaleringsinstrument ontvangt.

Stap 2: Opstellen actieplan

Inzet van deze fase is het opstellen van een actieplan (zie Bijlage 3) waarin concrete acties worden geformuleerd om de samenwerking tussen jongerenwerk en vo-school te versterken. Om hiertoe te komen vindt er een actieplanbijeenkomst plaats. De uitkomsten van de signaleringsbijeenkomst (stap 1) bieden voor deze bijeenkomst het vertrekpunt.

Doel	Opstellen van het actieplan
Tijdsduur	1 Bijeenkomst van 3 uur
Instrumenten	Bijlage 1: Factsheet Bijlage 3: Format actieplan
Literatuur	Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
Eindresultaat	Ingevuld actieplan

Organiseren van de actieplan bijeenkomst

De coördinator van de leerlijn organiseert de actieplanbijeenkomst en nodigt alle betrokkenen uit. Ter voorbereiding zijn er enkele aandachtspunten:

Planning:

De actieplan bijeenkomst kan het beste binnen twee weken na de signaleringsbijeenkomst worden gepland zodat de aanwezigen zich nog herinneren welk beeld er naar voren kwam in de signaleringsbijeenkomst van de huidige of gewenste samenwerking. Plan de bijeenkomst van 3 uur bij voorkeur aan het begin of einde van de dag in.

Vorbereiding:

Stuur de benodigde documenten (zie benodigdheden voor de bijeenkomst) mee met de uitnodiging en vraag betrokkenen het door te nemen ter voorbereiding.

Benodigdheden voor de bijeenkomst:

- Gezamenlijk ingevuld Signaleringsinstrument (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 1: Factsheet (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 4: Format actieplan (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
- Indien fysieke bijeenkomst: ruimte met een computer, groot scherm/ beamer en voldoende tafels en stoelen.
- Indien digitale bijeenkomst: goedwerkende internetverbinding, link naar bijeenkomst, mogelijkheid dat deelnemers zowel mondeling als schriftelijk kunnen reageren, slides kunnen worden afgespeeld.

Uitvoering van de actieplan bijeenkomst

Een werkbare opbouw van deze bijeenkomst is als volgt:

Welkom (+/- 5 min.)

De coördinator heet alle aanwezigen welkom. Er wordt een notulist aangewezen en iemand die het actieplan invult.

Coördinator legt doel en programma actieplan bijeenkomst uit (+/- 10 min.)

De coördinator legt uit dat het doel van de actieplan bijeenkomst is om aan de hand van de uitkomsten van het Signaleringsinstrument een actieplan op te stellen (zie Bijlage 3) waarin concreet wordt gemaakt op welke onderdelen acties kunnen worden ondernomen om de samenwerking te versterken. In het eerste deel van de bijeenkomst wordt het ingevulde Signaleringsinstrument ter herinnering gebracht zodat het beeld van de huidige samenwerking (bij bestaande samenwerking) of de gewenste samenwerking (bij pas gestarte samenwerking) weer duidelijk wordt. In het tweede deel van de bijeenkomst wordt het actieplan besproken en ingevuld.

Terugkoppeling signaleringsbijeenkomst (+/- 10 min.)

Ter herinnering bespreekt de coördinator kort de uitkomsten van het gezamenlijk ingevulde Signaleringsinstrument. In hoeverre zijn de onderdelen van de werkzame elementen gerealiseerd en komen ze tot uiting (bij bestaande samenwerking)? Of In hoeverre kunnen de onderdelen van de werkzame elementen worden gerealiseerd en kunnen ze tot uiting komen (bij pas gestarte samenwerking)?

Coördinator legt format actieplan uit (+/- 10 min.)

De coördinator legt uit dat het format actieplan gebruikt kan worden om, aan de hand van de uitkomsten van het Signaleringsinstrument, het actieplan op te stellen. Per onderdeel van ieder werkzaam element beschrijf je een concreet aspect dat versterkt kan worden. Voor dit aspect formuleer je een gewenst eindresultaat dat binnen drie maanden bereikt kan worden. Tot slot leg je vast wie wanneer welke stappen onderneemt om het gewenste eindresultaat te bereiken.

Invullen actieplan (+/- 2 uur)

Bespreek en formuleer gezamenlijk per onderdeel van ieder werkzaam element:

1. welk concreet aspect versterkt kan worden
2. wat de gewenste eindsituatie moet zijn
3. welke stappen wanneer en door wie nodig zijn om de gewenste eindsituatie te realiseren

Gebruik hierbij het ingevulde Signaleringsinstrument, de Factsheet en de Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'.

Let erop dat de gewenste eindsituatie haalbaar is in de drie maanden dat het verbetertraject duurt. Probeer de stappen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden (SMART) te formuleren. Na 3 maanden zou verandering zichtbaar moeten zijn.

Neem tussendoor pauze (+/- 20 min.)

Afsluiting (+/- 5 min.)

De coördinator maakt in overleg met de aanwezigen een afspraak voor de terugkombijeenkomst over 6 weken, en zorgt na afloop van de bijeenkomst dat iedereen het ingevulde actieplan ontvangt.

Stap 3: Versterken samenwerking

Nadat het actieplan is ingevuld, gaan de betrokkenen de (verbeter)acties uitvoeren. Na zes weken wordt de terugkombijeenkomst georganiseerd. Doel van deze bijeenkomst is het uitvoeren van het actieplan tussentijds te evalueren met behulp van de Evaluatielijst (Zie Bijlage 5).

Stap 3 bestaat uit drie onderdelen:

- I. Uitvoeren van het actieplan
- II. Organiseren van de terugkombijeenkomst
- III. Uitvoering van de terugkombijeenkomst

Doel	Uitvoeren en tussentijds evalueren van uitvoeren actieplan
Tijdsduur	3 maanden (incl. 1 bijeenkomst van 3 uur)
Instrumenten	Bijlage 1: Factsheet Bijlage 5: Evaluatielijst
Literatuur	Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
Eindresultaat	Versterken samenwerking, Ingevulde Evaluatielijst

Uitvoeren van het actieplan

Na de actieplan bijeenkomst gaan de betrokkenen aan de slag met het uitvoeren van de (verbeter)acties in het actieplan. De coördinator heeft tussentijds contact met de betrokkenen en polst of de uitvoering van het actieplan van de grond komt. De coördinator organiseert na 6 weken de terugkombijeenkomst. Indien de uitvoering van het actieplan niet van de grond komt, kan de coördinator in samenspraak met de betrokkenen besluiten om de terugkombijeenkomst eerder te organiseren.

Organiseren van de terugkombijeenkomst

De coördinator nodigt de betrokkenen uit voor de terugkombijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst wordt met het team het uitvoeren van het actieplan geëvalueerd met de Evaluatielijst (zie Bijlage 5). Ter voorbereiding heeft de coördinator aandacht voor:

Planning:

De terugkombijeenkomst wordt zes weken na start van het uitvoeren van het actieplan gepland tenzij betrokkenen onder leiding van de coördinator besluiten dat dit eerder moet gebeuren omdat de uitvoering van het actieplan niet van de grond komt. Plan de bijeenkomst bij voorkeur aan het begin of einde van de dag in. Deze bijeenkomst duurt ongeveer 3 uur.

Vorbereiding:

Nodig alle deelnemers uit die aan de voorgaande signaleringsbijeenkomst en actieplanbijeenkomst hebben deelgenomen, die betrokken zijn bij de samenwerking of die betrokken zijn bij de afgesproken (verbeter)acties.

Stuur de benodigde documenten (zie benodigdheden voor de bijeenkomst) mee met de uitnodiging en vraag betrokkenen het door te nemen ter voorbereiding.

Benodigdheden voor de bijeenkomst:

- Gezamenlijk ingevuld Actieplan (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 1: Factsheet (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 5: Evaluatielijst (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
- Indien fysieke bijeenkomst: ruimte met een computer, groot scherm/ beamer en voldoende tafels en stoelen.
- Indien digitale bijeenkomst: goedwerkende internetverbinding, link naar bijeenkomst, mogelijkheid dat deelnemers zowel mondeling als schriftelijk kunnen reageren, slides kunnen worden afgespeeld.

Uitvoering van de terugkombijeenkomst

Een werkbare opbouw van deze bijeenkomst is als volgt:

Welkom (+/- 5 min.)

De coördinator heet alle aanwezigen welkom.

Coördinator legt doel en programma van terugkombijeenkomst uit (+/- 5 min.)

De coördinator legt uit dat het doel van de terugkombijeenkomst is om inzicht te krijgen in hoe en in welke mate de (verbeter)acties zijn uitgevoerd en met welk resultaat. Tijdens deze terugkombijeenkomst wordt het ingevulde Actieplan ter herinnering gebracht en wordt met het team de uitvoering van het Actieplan geëvalueerd met de Evaluatielijst (zie Bijlage 5).

Terugblik actieplan (+/- 20 min.)

Ter herinnering bespreekt de coördinator het ingevuld Actieplan met het team. Op welke aspecten zouden er acties worden ondernomen, wat is de gewenste eindsituatie, welke stappen moesten ondernomen worden door wie en wanneer?

Uitleg Evaluatielijst (+/- 10 min.)

De coördinator legt uit dat je de Evaluatielijst kunt gebruiken om aan de hand van het ingevulde Actieplan het opstarten of versterken van de samenwerking tussentijds te evalueren. Per onderdeel van ieder werkzaam element beschrijf je in hoeverre de gewenste eindsituatie is bereikt, welke stappen zijn ondernomen en welke stappen nog gezet moeten worden door wie en wanneer om het gewenste eindresultaat te bereiken.

Invullen Evaluatielijst (+/- 2 uur)

Bespreek en formuleer gezamenlijk per onderdeel van ieder werkzaam element:

1. welke geformuleerde acties zijn uitgevoerd,

2. wat hiervan het (tussentijdse) resultaat is en
 3. welke stappen nog gezet moeten worden om de samenwerking verder te versterken
- Gebruik hierbij het ingevuld Actieplan, de Factsheet en de Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'.

Neem tussendoor pauze (+/- 15 min.)

Afsluiting (+/- 5 min.)

De coördinator maakt in overleg met aanwezigen een afspraak voor de evaluatiebijeenkomst over 8 weken, en zorgt na afloop van de bijeenkomst dat iedereen de ingevulde Evaluatielijst ontvangt.

Stap 4: Evaluatie samenwerking

Het evalueren van de samenwerking is de laatste stap in de leerlijn. Na drie maanden wordt geëvalueerd in hoeverre de samenwerking is versterkt door opnieuw de Evaluatielijst en het Signaleringsinstrument in te vullen. De betrokkenen vergelijken de uitkomsten van het ingevulde Signaleringsinstrument met de uitkomsten van het Signaleringsinstrument dat aan het begin van de leerlijn is ingevuld.

Doel	Evalueren versterken samenwerking tussen jongerenwerk en school
Tijdsduur	1 bijeenkomst van 3 uur
Instrumenten	Bijlage 2: Signaleringsinstrument Bijlage 4: Evaluatielijst
Literatuur	Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
Eindresultaat	Ingevulde Evaluatielijst, Ingevuld Signaleringsinstrument, zicht op fase van samenwerking en in hoeverre samenwerking is versterkt of gewenste samenwerking is bereikt

Organiseren van de evaluatiebijeenkomst

De coördinator van de leerlijn nodigt de betrokkenen uit voor de evaluatiebijeenkomst. Ter voorbereiding zijn er enkele aandachtspunten:

Planning:

De evaluatie bijeenkomst vindt drie maanden na afloop van de actieplan bijeenkomst plaats. Plan de bijeenkomst bij voorkeur aan het begin of einde van de dag in. Deze bijeenkomst duurt gemiddeld 3 uur.

Voorbereiding:

Nodig alle deelnemers uit die aan de voorgaande bijeenkomsten hebben deelgenomen, die betrokken zijn bij de samenwerking of die betrokken zijn bij de afgesproken (verbeter)acties. Zorg ervoor dat er zoveel mogelijk betrokkenen aanwezig zijn bij de evaluatiebijeenkomst.

Stuur de benodigde documenten (zie benodigdheden voor de bijeenkomst) mee met de uitnodiging en vraag betrokkenen het door te nemen ter voorbereiding.

Benodigdheden voor de bijeenkomst:

- Gezamenlijk ingevuld Signaleringsinstrument (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Gezamenlijk ingevuld Actieplan (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Gezamenlijk ingevulde Evaluatielijst (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 1: Factsheet (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 2: Signaleringsinstrument (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)
- Bijlage 4: Evaluatielijst (In voldoende oplage geprint of digitaal beschikbaar)

- Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'
- Indien fysieke bijeenkomst: ruimte met een computer, groot scherm/ beamer en voldoende tafels en stoelen.
- Indien digitale bijeenkomst: goedwerkende internetverbinding, link naar bijeenkomst, mogelijkheid dat deelnemers zowel mondeling als schriftelijk kunnen reageren, slides kunnen worden afgespeeld.

Uitvoering van de evaluatiebijeenkomst

Een werkbare opbouw van deze bijeenkomst is als volgt:

Welkom (+/- 5 min.)

De coördinator heet alle aanwezigen welkom.

Coördinator legt doel en programma uit van evaluatiebijeenkomst (+/- 5 min.)

De coördinator legt uit dat het doel van de evaluatiebijeenkomst is om inzicht te krijgen in:

- hoe en in welke mate de (verbeter)acties zijn uitgevoerd met welk resultaat,
- de fase waarin de samenwerking zich nu bevindt, en
- de mate waarin de samenwerking is versterkt of de gewenste samenwerking is bereikt

De betrokkenen gaan de Evaluatielijst en het Signaleringsinstrument opnieuw invullen, en het ingevulde Signaleringsinstrument vergelijken met het Signaleringsinstrument dat aan het begin van de leerlijn is ingevuld.

Invullen Evaluatielijst (+/- 1 uur)

Bespreek en formuleer gezamenlijk per onderdeel van ieder werkzaam element in de Evaluatielijst:

1. welke geformuleerde acties zijn uitgevoerd,
2. wat hiervan het (tussentijdse) resultaat is en
3. welke stappen nog gezet moeten worden om de samenwerking verder te versterken

Gebruik hierbij het ingevuld Actieplan, de Factsheet en de Reader 'Tips voor het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en voortgezet onderwijs'.

Bespreek of er behoefte is aan het evalueren van de vervolgstappen. Indien hier behoefte aan is maak een afspraak voor een nieuwe evaluatiebijeenkomst.

Invullen van het Signaleringsinstrument (+/- 1 uur)

Bespreek en omcirkel in hoeverre elk onderdeel van ieder werkzaam element gerealiseerd is (1 niet of nauwelijks; 2 enigszins; 3 redelijk of helemaal) en vul in hoe het onderdeel concreet in de samenwerking tot uiting komt.

Nadat je gezamenlijk het Signaleringsinstrument hebt ingevuld bereken je de totaalscore en kijk je in welke fase de samenwerking zich bevindt (zie instructies Bijlage 2 Signaleringsinstrument). In de Reader kun je tips en tricks vinden voor iedere fase van samenwerking.

Neem tussendoor pauze (+/- 15 min.)

Evalueren samenwerking (+/- 30 min.)

Vergelijk de twee ingevulde Signaleringsinstrumenten. Bij pas opgestarte samenwerking evalueer je in hoeverre de gewenste situatie zoals geformuleerd in het vorige signaleringsinstrument is bereikt. Bij langer bestaande samenwerking evalueer je in hoeverre de samenwerking is versterkt.

Afsluiting (+/- 5 min.)

De coördinator zorgt na afloop dat iedereen de ingevulde Evaluatielijst, het ingevulde Signaleringsinstrument, en een analyse van de gerealiseerde verbetering in de samenwerking ontvangt. Indien er behoefte is aan het evalueren van de vervolgstappen, maakt de coördinator een afspraak voor een nieuwe evaluatiebijeenkomst.

Bijlage 1: Factsheet Werkzame elementen in samenwerking jongerenwerk en VO-scholen

WERKZAAM ELEMENT	TOELICHTING
Partnerschap	<p>Partnerschap houdt in dat jongerenwerk en school beide aparte voorzieningen zijn en vanuit hun eigen professionaliteit samenwerken in een gezamenlijke aanpak die zich richt op de persoon van de jongere, op school en in de buurt. Partnerschap draagt eraan bij dat beide partijen een gedeeld doel hebben en kunnen profiteren van elkaars expertise en ervaring. Hiermee maakt Partnerschap het mogelijk dat het jongerenwerk en de school in staat zijn elkaar aan te vullen. Belangrijke onderdelen die bijdragen aan het werkzame element Partnerschap zijn: een gelijkwaardige werkrelatie en een heldere rol- en taakverdeling</p> <p>Een gelijkwaardige werkrelatie is een duurzame werkrelatie waarin het jongerenwerk en de school evenveel zeggenschap hebben, elkaars expertise (h)erkennen, en het vertrouwen hebben dat eenieder vanuit haar eigen professionaliteit een bijdrage levert aan het gezamenlijke doel van de samenwerking. Het is hierbij belangrijk om te noemen dat een gelijkwaardige werkrelatie niet hetzelfde is als een gelijke werkrelatie. Door de positionering in verschillende leefdomeinen, school in het tweede leefdomein en jongerenwerk in het derde (vrijetijd) leefdomein, hebben beide partijen verschillende taken en verantwoordelijkheden</p> <p>Een heldere rol- en taakverdeling houdt in dat duidelijk is wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van zowel het jongerenwerk als de school en dat beide partijen dit van elkaar weten en ernaar handelen. Hierdoor ontstaat er geen rolverwarring en blijft het eigen karakter van het jongerenwerk en de school gewaarborgd. Een heldere rol- en taakverdeling draagt eraan bij dat zowel het jongerenwerk als de school in staat worden gesteld om vanuit hun eigen professionaliteit elkaar aan te vullen en bij te dragen aan een goed verloop van de samenwerking.</p>
Afstemming	<p>Afstemming houdt in dat er doorgaande informatie-uitwisseling plaatsvindt op verschillende niveaus waarmee het jongerenwerk en school elkaars werkprocessen versterken door snel en makkelijk signalen, trends en informatie te delen en hun aanpakken op elkaar af te stemmen. Afstemming draagt er onder andere aan bij dat er in een vroegtijdig stadium benodigde ondersteuning wordt aangeboden en er eerder passende hulp gevonden kan worden. Er zijn drie belangrijke onderdelen die bijdragen aan het werkzame element Afstemming: tweerichtingsverkeer, een vast aanspreekpunt vanuit de school, en een betrokken coördinator vanuit het jongerenwerk.</p> <p>Tweerichtingsverkeer houdt in dat het jongerenwerk en school elkaar op dagelijkse basis proactief betrekken bij hun werkzaamheden. Tweerichtingsverkeer vereist een doorgaande uitwisseling van informatie. Het uitwisselen van informatie is een gedeelde verantwoordelijkheid van het jongerenwerk en school. Het is van belang om korte communicatielijnen te onderhouden waarbinnen, zowel door het jongerenwerk als school, informatie met elkaar gedeeld wordt die nodig is om een bijdrage te kunnen leveren aan het welzijn van de leerlingen op school.</p> <p>Een vast aanspreekpunt vanuit de school is een centraal aanspreekpunt voor het jongerenwerk die het mandaat heeft om het jongerenwerk binnen school te faciliteren. Het vast aanspreekpunt onderhoudt contact met de jongerenwerkers, draagt</p>

	<p>vanuit school de verantwoordelijkheid over de informatiewisseling met en tussen het schoolpersoneel, en vormt hiermee de verbinding tussen de school en het jongerenwerk.</p> <p>Een betrokken coördinator vanuit het jongerenwerk zorgt ervoor dat de school een centraal aanspreekpunt heeft om vragen, behoeften en informatie met het jongerenwerk te delen en om af te stemmen wat het jongerenwerk voor de leerlingen kan betekenen.</p>
Bekendheid	<p>Bekendheid houdt in dat leerlingen en school weten dat het jongerenwerk er is en wat het jongerenwerk op school inhoudt. Bekendheid zorgt ervoor dat leerlingen en schoolpersoneel kennis hebben van de aanwezigheid van het jongerenwerk op school en dat zij weten waarvoor zij een beroep op het jongerenwerk kunnen doen. Bekendheid ontstaat niet vanzelf en vraagt vooral van het jongerenwerk dat het zichzelf continue zichtbaar maakt binnen school. Van de school vraagt dit dat zij het jongerenwerk hierbij faciliteren. Het is belangrijk onderscheid te maken tussen: bekendheid onder schoolpersoneel en bekendheid onder de leerlingen.</p> <p>Bekendheid onder schoolpersoneel is nodig om dagelijkse samenwerking tussen jongerenwerk en schoolpersoneel mogelijk te maken. Bekendheid onder schoolpersoneel over de aanwezigheid van jongerenwerkers in school en wat het jongerenwerk te bieden heeft is nodig om hier in het belang van leerlingen een beroep op te kunnen doen.</p> <p>Bekendheid onder leerlingen houdt in dat leerlingen weten wie de jongerenwerkers zijn en wat zij hen te bieden hebben. Door voldoende en op herkenbare wijze aanwezig te zijn raken leerlingen bekend met de aanwezigheid en activiteiten van het jongerenwerk op school.</p>
Toegankelijkheid	<p>Toegankelijkheid houdt in dat het jongerenwerk voldoende benaderbaar en goed bereikbaar is voor zowel leerlingen als schoolpersoneel. Een goede toegankelijkheid van het jongerenwerk maakt het mogelijk dat leerlingen en de school het jongerenwerk daadwerkelijk weten te vinden waardoor zij gebruik kunnen maken van het jongerenwerk. Ook betekent het dat het jongerenwerk zo is ingebed dat zij, waar nodig, leerlingen en schoolpersoneel kan bereiken. Belangrijke onderdelen die bijdragen aan Toegankelijkheid zijn: een team van goed op de school en op de leerlingen afgestemde jongerenwerkers, voldoende aanwezig en benaderbaar zijn, en het hebben van een eigen, centraal gelegen ruimte.</p> <p>Een team van goed op de school en op de leerlingen afgestemde jongerenwerkers houdt in dat het team van jongerenwerkers dusdanig is samengesteld dat zij binnen de schoolcontext passen en over de kennis, ervaring en competenties beschikken waarmee zij goed afgestemd zijn op de school en de leerlingen. Een goede match tussen jongerenwerkers onderling, met de leerlingen, en met het schoolpersoneel draagt bij aan de toegankelijkheid van het jongerenwerk. Het team van jongerenwerkers kan hierdoor sneller en makkelijker aansluiten op de leefwereld van de jongeren, het gedrag van de leerlingpopulatie eerder duiden, en daardoor signalen van de leerlingen sneller oppikken en bespreekbaar maken</p> <p>Voldoende aanwezigheid en benaderbaar houdt in dat de omvang en de inzet van jongerenwerkers past bij het doel van de samenwerking tussen het jongerenwerk en de school en dat schoolpersoneel en leerlingen ook daadwerkelijk contact kunnen maken met de jongerenwerkers.</p> <p>Een eigen ruimte biedt het jongerenwerk de mogelijkheid om zichtbaar een eigen domein te hebben in de school en biedt leerlingen daarmee een plek waar zij even 'uit' het schoolsysteem zijn en vrijuit kunnen praten in een vrijwillig karakter. De</p>

	ruimte is bij voorkeur onderscheidend van de andere ruimtes van school om het specifieke karakter van het jongerenwerk te benadrukken en past qua grootte bij de activiteiten die erin worden verricht. Om de ruimte goed vindbaar en toegankelijk te laten zijn heeft deze een centrale ligging in de school.
--	--

BRON: Rijnders, J., Manders, W., & Metz, J. (2020) *Werkzame elementen in de samenwerking tussen jongerenwerk en scholen voor voortgezet onderwijs*. Manuscript submitted for publication.

Bijlage 2: Signaleringsinstrument

Uitleg

Dit Signaleringsinstrument kun je gebruiken om de huidige samenwerking tussen jongerenwerk en school te beoordelen (bij bestaande samenwerking) of de gewenste samenwerking in beeld te brengen (bij pas gestarte samenwerking). Het doel van het Signaleringsinstrument is om aan de hand van de werkzame elementen inzicht te krijgen in hoeverre de samenwerking werkzaam is (bestaande samenwerking) of werkzaam zou kunnen zijn (pas opgestarte samenwerking) en bij kan dragen aan een positieve ontwikkeling van jongeren, een positief pedagogisch klimaat en de preventie van radicalisering en polarisatie. Per onderdeel geef je aan in hoeverre de samenwerking gerealiseerd is en hoe het concreet tot uiting komt (bestaande samenwerking) of in hoeverre de samenwerking gerealiseerd kan worden en hoe het concreet tot uiting zou kunnen komen (pas gestarte samenwerking).

Score

Na het invullen van het Signaleringsinstrument tel je alle scores bij elkaar op. Kijk naar de totaalscore en beoordeel in welke fase de samenwerking zich bevindt (bestaande samenwerking) of in welke fase de samenwerking beoogt te komen (opstarten samenwerking).

Totaalscore van 10 tot 14 punten: Opstartfase.

Totaalscore van 15 tot 24 punten: Opbouwfase.

Totaalscore van 25 tot 30 punten: Doorontwikkelfase.

WERKZAAM ELEMENT	ONDERDELEN	IN HOEVERRE GEREALISEERD (OF TE REALISEREN)?			HOE ZIET DIT ER CONCREET UIT (OF ZOU HET ER CONCREET UIT KUNNEN ZIEN) VOOR ONZE SAMENWERKING?
		Omcirkel: 1 niet of nauwelijks 2 enigszins 3 redelijk of helemaal			
<i>Partnerschap</i>	Gelijkwaardige werkrelatie	1	2	3	
	Heldere rol- en taakverdeling	1	2	3	
<i>Afstemming</i>	Tweerichtingsverkeer	1	2	3	
	Vast aanspreekpunt vanuit de school	1	2	3	
<i>Bekendheid</i>	Betrokken coördinator vanuit het jongerenwerk	1	2	3	
	Bekendheid van het jongerenwerk onder schoolpersoneel	1	2	3	
<i>Toegankelijkheid</i>	Bekendheid van het jongerenwerk onder leerlingen	1	2	3	
	Goed op de school en op de leerlingen afgestemde team jongerenwerkers	1	2	3	
	Jongerenwerkers voldoende aanwezig en benaderbaar	1	2	3	
	Eigen centraal gelegen ruimte	1	2	3	
	TOTALE SCORE				

Bijlage 3: Format actieplan

WERKZAAM ELEMENT	ONDERDELEN	WAT KAN BETER?	GEWENSTE EINDSITUATIE	CONCRETE ACTIES	WIE?	WANNEER?
<i>Partnerschap</i>	Gelijkwaardige werkrelatie					
	Heldere rol- en taakverdeling					
<i>Afstemming</i>	Tweerichtingsverkeer					
	Vast aanspreekpunt vanuit de school					
<i>Bekendheid</i>	Betrokken coördinator vanuit het jongerenwerk					
	Bekendheid van het jongerenwerk onder schoolpersoneel					
	Bekendheid van het jongerenwerk onder leerlingen					
<i>Toegankelijkheid</i>	Goed op de school en op de leerlingen afgestemde team jongerenwerkers					
	Jongerenwerkers voldoende aanwezig en benaderbaar					
	Eigen centraal gelegen ruimte					

Bijlage 4: Evaluatielijst

WERKZAAM ELEMENT	ONDERDELEN	IN HOEVERRE IS GEWENSTE EINDSITUATIE BEREIKT?	WELKE ACTIES ZIJN ONDERNOMEN?	WELKE ACTIES ZIJN NOG NODIG?	WIE?	WANNEER?
<i>Partnerschap</i>	Gelijkwaardige werkrelatie					
	Heldere rol- en taakverdeling					
<i>Afstemming</i>	Tweerichtingsverkeer					
	Vast aanspreekpunt vanuit de school					
	Betrokken coördinator vanuit het jongerenwerk					
<i>Bekendheid</i>	Bekendheid van het jongerenwerk onder schoolpersoneel					
	Bekendheid van het jongerenwerk onder leerlingen					
<i>Toegankelijkheid</i>	Goed op de school en op de leerlingen afgestemde team jongerenwerkers					
	Jongerenwerkers voldoende aanwezig en benaderbaar					
	Eigen centraal gelegen ruimte					